

GASPI TAL PEDAGOGIKANING TIBBIY PEDAGOGIK IJTIMOIIY MODELI

Isroilova Husniya Safar qizi

Jizzax Davlat Pedagogika Universiteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15095388>

Annotatsiya: Ushbu maqola Gaspital pedagogikasi tibbiy va pedagogik yondashuvlarning uyg'unlashuvi bo'lib, bemor bolalar va yoshlar uchun ta'lim jarayonini tashkil etadi. Ushbu model ijtimoiy, tibbiy va psixologik faktorlarni hisobga olib, sog'liqni saqlash muassasalarida samarali ta'lim va rivojlanishni ta'minlaydi.

Kalit so'z: Gaspital pedagogika, komponent, integratsiya, psixologik rivojlanish, metodlar, ijtimoiy izolyatsiya, ta'lim materiallar, qobiliyat.

Аннотация: В данной статье госпитальная педагогика представляет собой совокупность медицинских и педагогических заболеваний, представляющую собой образовательный процесс для больных детей и молодежи. Наша модель – эффективное образование и оказание медицинской помощи путем материализации социальных, медицинских и педагогических факторов.

Ключевые слова: госпитальная педагогика, компонент, интеграция, техника, методы, социальная изоляция, учебные материалы, способности.

Abstract: In this article, hospital pedagogy is a combination of medical and pedagogical approaches, which constitutes an educational process for sick children and young people. This model provides effective training and development in healthcare institutions, taking into account social, medical and psychological factors.

Key words: Hospital pedagogy, component, integration, psychological development, methods, social isolation, educational materials, ability.

Gaspital pedagogikasi — bu tibbiyot sohasida kasalxonada davolanayotgan bolalar uchun ta'lim va tarbiya berish faoliyati. Ushbu soha pedagogik, tibbiy va ijtimoiy komponentlardan iborat bo'lib, kasallikni boshdan kechirayotgan bolalarga ta'lim berish orqali ularning jismoniy va ruhiy holatini yaxshilashga yordam beradi. Bu sohaga bo'lgan e'tibor ortib bormoqda, chunki sog'liq muammolari, kasalxonaga yotqizilgan bolalar va ularning ta'limga bo'lgan ehtiyojlari jamiyatning katta muammolaridan biridir. Gaspital pedagogikasining dolzarbligi, obyekti, predmeti va ahamiyatini tahlil qilish bu sohaning muhimligini yanada aniqroq ko'rsatadi.

Gaspital pedagogikasining dolzarbligi. Gaspital pedagogikasining dolzarbligi, asosan, kasal bolalar va o'smirlarning ta'lim olishi uchun zarur bo'lgan maxsus yondashuvlarning kerakligi bilan bog'liq. Kasal bolalar va o'smirlar, odatda, jamiyatdan ajralib qolishadi, ko'p hollarda ularning o'quv jarayoni uzilib qoladi va sog'liq holati sababli ijtimoiy aloqalari ham cheklangan bo'ladi. Gaspital pedagogikasining dolzarbligi quyidagi asosiy sabablarga ko'ra oshadi: Ta'limga bo'lgan ehtiyoj: Kasallikdan qiyin davrni boshdan kechirayotgan bolalar ta'limni uzluksiz davom ettirish imkoniyatiga ega bo'lishlari kerak. Bu, nafaqat bilim olishni, balki bolaning psixologik holatini yaxshilash va ijtimoiy integratsiyasini ta'minlashni ham o'z ichiga oladi. Ta'lim bola uchun muhim psixologik qo'llab-quvvatlash manbai bo'lib xizmat qiladi. Psixologik ehtiyojlar: Kasallikning jismoniy alomatlari bilan birga, bolalar ko'pincha psixologik zo'ravonlik, tashvish va depressiya holatlariga duch kelishadi. Gaspital pedagogikasi ularga ruhiy yordam beradi va o'z-o'zini anglash, o'z salohiyatini rivojlantirish uchun sharoit yaratadi. Ijtimoiy integratsiya: Kasallik davomida bolalar ko'pincha jamiyatdan izolyatsiyalanadilar. Ta'lim jarayoni orqali ular o'zlarini jamiyatning bir qismi sifatida his qilishlari mumkin. Shuningdek, boshqa bolalar bilan ijtimoiy

aloqalarini tiklashga yordam beradi. Innovatsion ta'lim yondoshuvlari: Gaspital pedagogikasi kasal bolalar uchun ta'limda innovatsion metodlar va yondoshuvlarni joriy etishni taqozo qiladi. Bu metodlar kasal bolaning sog'lig'ini hisobga olgan holda o'quv jarayonini tartibga soladi.

Gaspital pedagogikasining obyekti. Obyekt — bu pedagogik faoliyatning asosiy jihati bo'lib, unda pedagogik jarayonlar ro'y beradi. Gaspital pedagogikasining obyekti, asosan, kasalxonada davolanayotgan bolalar va o'smirlar hisoblanadi. Gaspital pedagogikasining obyekti quyidagilarni o'z ichiga oladi. Kasal bolalar: O'quv jarayoni kasalxonada bo'lib turgan, jismoniy yoki ruhiy kasalliklardan aziyat chekayotgan bolalarga mo'ljallangan. Ularning har biri individual yondoshuvni talab qiladi, chunki kasallikning turi va jiddiyligi ta'lim jarayoniga ta'sir ko'rsatadi. O'smirlar: O'smirlarning kasallikni boshdan kechirish davrida, ularning ta'lim va rivojlanish jarayonini davom ettirish juda muhimdir. O'smirlar uchun jismoniy va ruhiy holatni hisobga olgan holda ta'limni amalga oshirish kerak. Gaspital pedagogikasining obyekti shuningdek bolaning sog'liq holatiga qarab shakllantirilgan o'quv materiallari va metodlarni o'z ichiga oladi. Har bir bola uchun o'quv faoliyatlari va pedagogik faoliyat individual tarzda tashkil etiladi. Gaspital pedagogikasining predmeti. Predmet — bu pedagogik faoliyatda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida ro'y beradigan o'zaro aloqalar. Gaspital pedagogikasining predmeti bolaning kasallik holatiga moslashtirilgan ta'lim jarayonlarini tashkil etishdir. Gaspital pedagogikasining predmeti quyidagi tarkibiy qismlardan iborat: Pedagogik jarayon: Kasal bolalar va o'smirlar uchun o'qitish jarayoni, bunda bolalar sog'liq holatiga qarab, o'quv materiallari va faoliyatlar moslashtiriladi. Ta'lim materiallari: Kasallikning turiga qarab, bolaning ehtiyojlariga mos ta'lim materiallarini yaratish. Bu materiallar bolalarning qobiliyatlariga, yoshi va sog'liq holatiga mos bo'lishi kerak. Pedagogik metodlar: Gaspital pedagogikasida foydalaniladigan o'qitish metodlari kasal bolaning holatiga moslashtirilgan bo'lishi kerak. Masalan, kasal bolaning diqqatini uzoq vaqt davomida jamlashga qiynalishlari mumkin, shuning uchun darslar qisqartirilgan yoki oddiylashtirilgan bo'lishi mumkin. Gaspital pedagogikasining predmeti, shuningdek, o'qituvchilar va boshqa mutaxassislar o'rtasidagi hamkorlikni o'z ichiga oladi. Shifokorlar, psixologlar va pedagoglar bolalarga samarali ta'lim berishda o'zaro hamkorlik qilishlari zarur.

Gaspital pedagogikasining ahamiyati. Gaspital pedagogikasining ahamiyati bolalar va o'smirlarning sog'liq holatidan qat'i nazar ta'lim olish imkoniyatini yaratishdan iboratdir. Bu ta'lim, bolalarning umumiy rivojlanishini ta'minlash, ularni ruhiy va jismoniy holatda qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy integratsiyani rivojlantirish va jamiyatga qaytishlariga yordam beradi. Gaspital pedagogikasining ahamiyati quyidagi jihatlarida namoyon bo'ladi: Ruhiy qo'llab-quvvatlash: Kasallikdan aziyat chekayotgan bolalar uchun ta'lim jarayoni ularning ruhiy holatini yaxshilashga yordam beradi. Ta'lim nafaqat bilim olishni, balki bolalarning o'z-o'zini anglashini rivojlantirishga, ular uchun muhim psixologik qo'llab-quvvatlashni ta'minlashga yordam beradi.

Ijtimoiy aloqalar va integratsiya: Kasal bolalar ko'pincha ijtimoiy izolyatsiyaga uchraydilar, bu esa ularning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Gaspital pedagogikasi bolaning jamiyat bilan aloqalarini tiklashga yordam beradi, bu esa uning ijtimoiy integratsiyasini ta'minlaydi.

Jismoniy va psixologik rivojlanish: Gaspital pedagogikasi nafaqat bolalarning intellektual rivojlanishiga yordam beradi, balki ularning jismoniy holatini yaxshilashga ham qaratilgan. Kasallik davomida bola o'zining sog'liq holatiga moslashtirilgan ta'lim materiallarini va metodlarini olish orqali yaxshi natijalarga erishadi.

Davolash jarayoniga yordam berish: Ta'lim va davolashning integratsiyasi kasallikni engishda samarali natijalarga olib keladi. Ta'lim jarayoni bolaning davolash jarayonini

yengillashtiradi va ularning sog'lig'ini yaxshilashga yordam beradi. Gaspital pedagogikasi kasal bolalar va o'smirlar uchun ta'lim berishning muhim yo'nalishidir. Uning dolzarbligi, predmeti va obyekti bolaning sog'liq holatiga moslashtirilgan ta'limni ta'minlash va ruhiy, jismoniy, ijtimoiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Gaspital pedagogikasi bolaning hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi, uning o'zini jamiyatning bir qismi sifatida his qilishiga yordam beradi va kasallikni yengish jarayonini osonlashtiradi. Bu soha bolalar va jamiyat uchun juda muhim va rivojlanishni talab etadi. Gaspital pedagogikasining asosiy vazifalari: Kasal bolaning umumiy rivojlanishini ta'minlash. Ularni ta'lim bilan shug'ullanishga qiziqtirish va o'quv materiallarini moslashtirish. Psixologik qo'llab-quvvatlashni ta'minlash, ruhiy holatini yaxshilash. O'qituvchi va shifokorlar hamkorligini yo'lga qo'yish. Tibbiy pedagogik ijtimoiy model: Asosiy tushunchalar. Tibbiy pedagogik ijtimoiy model gaspital pedagogikasining tizimli yondoshuvini ifodalaydi. Bu modelda ta'lim jarayoni faqat kasal bolalar uchun maxsus pedagogik yondashuvlarni o'z ichiga oladi, lekin undan tashqari, tibbiy yordam va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash ham muhim ahamiyatga ega.

Tibbiy component. Tibbiy yordam va parvarish: Kasallikning turiga qarab bolalar kasalxonada doimiy tibbiy nazoratda bo'lishlari kerak. Ular davolanayotgan paytda ta'lim olishlari, lekin bir vaqtning o'zida sog'liqni saqlash muassasasida sog'liq holatiga e'tibor qaratilishi lozim. Shifokorlar bilan o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlik o'quv jarayonini muvofiqlashtirishda yordam beradi. Pedagogik component. Ta'lim va o'qitish: Gaspital pedagogikasida ta'lim jarayoni individual va moslashtirilgan bo'lishi kerak. Bu bolalarning sog'liq holatiga qarab, o'quv dasturlari moslashadi. Ta'limning maqsadi nafaqat bilim berish, balki bolaning ijtimoiylashuvini ta'minlash va uning ruhiy holatini yaxshilashdir. Ijtimoiy component. Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash: Gaspital pedagogikasi o'zida nafaqat ta'lim va tibbiy yordamni, balki bolaning ijtimoiy integratsiyasini ta'minlashni ham o'z ichiga oladi. Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, bolaning ijtimoiy izolyatsiyasini kamaytirish va unga atrof-muhit bilan aloqalarini tiklashni o'z ichiga oladi. Gaspital pedagogikasining tibbiy pedagogik ijtimoiy modelining maqsadi. Gaspital pedagogikasining tibbiy pedagogik ijtimoiy modeli quyidagi maqsadlarni ko'zlaydi. Kasal bolalar uchun ta'lim imkoniyatlarini yaratish. Davolash jarayonini samarali tashkil etish va pedagogik faoliyat bilan birlashtirish. Psixologik va hissiy qo'llab-quvvatlashni ta'minlash, bolaning ruhiy holatini yaxshilash. Bolaning umumiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, uning jismoniy va ruhiy holatiga qarab moslashtirilgan ta'lim dasturlarini joriy etish. Ijtimoiy integratsiyani rivojlantirish va bolalar uchun ijtimoiy muloqot imkoniyatlarini yaratish.

Gaspital pedagogikasining prinsiplari. Gaspital pedagogikasining asosiy prinsiplari quyidagilardan iboratdir: Individual yondashuv: Har bir bola o'ziga xos xususiyatlarga ega, shuning uchun ta'lim jarayoni individual ravishda tashkil qilinadi. Kasallikka qarab ta'lim: Bola kasal bo'lsa, o'quv materiallari va faoliyatlari sog'lig'iga moslashtiriladi. Pedagogik va tibbiy yondashuvlarning integratsiyasi: O'qituvchi va shifokorlar o'rtasida samarali hamkorlik o'rnatish, ta'lim va davolash jarayonlarini muvofiqlashtirish.

Psixologik qo'llab-quvvatlash. O'qitish nafaqat bilim, balki bolalarning psixologik ehtiyojlarini qondirishga ham yo'naltiriladi. Ijtimoiy integratsiya: Ta'lim bolalarni jamiyat bilan bog'laydi va ularning ijtimoiy izolyatsiyasini kamaytiradi. Gaspital pedagogikasining tibbiy pedagogik ijtimoiy modelida amaliyot. Amaliyotda gaspital pedagogikasi o'zida o'quv jarayonining barcha jihatlarini o'z ichiga oladi. Ta'lim jarayoni ko'pincha maxsus ta'lim dasturlari orqali amalga oshiriladi, ular bolaning sog'liq holati, yosh va ehtiyojlariga moslashtirilgan bo'ladi. Shifokorlar va

o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlik: Gaspital pedagogikasida shifokorlar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlik juda muhimdir. Shifokorlar bolaning sog'liq holatini doimiy ravishda baholashadi, o'qituvchilar esa bolaning o'quv faoliyatini moslashtirishadi. Masalan, kasal bolaning energiya darajasi past bo'lishi mumkin, shuning uchun o'qituvchilar o'quv mashg'ulotlarini qisqartirishlari yoki yengillashtirishlari mumkin.

Pedagogik materiallarni moslashtirish: O'quv materiallari kasal bolalar uchun oddiy bo'lishi kerak. Mavzularni aniq va sodda qilib, bolalarga qulay tarzda taqdim etish kerak. Ayrim holatlarda o'quv materiallari interaktiv bo'lishi, vizual vositalar va yordamchi materiallar orqali bolalarga tushuntirilishi lozim. Psixologik yordam: Kasallikni boshdan kechirayotgan bolalar ko'pincha ruhiy stressni boshdan kechiradilar. Ular o'zlarini izolyatsiya qilingan va jamiyatdan ajralgan his qilishlari mumkin. Pedagoglar va psixologlar o'zaro hamkorlikda ishlashlari va bolalarga ruhiy yordam ko'rsatishlari zarur. Shu bilan birga, o'qituvchilar bolaning ijtimoiy muhitiga qaytishiga yordam berishadi. Gaspital pedagogikasining samaradorligi. Gaspital pedagogikasining samaradorligi nafaqat bilim berish, balki bolaning sog'liq holatiga qarab ta'limni shaxsiylashtirish va unga ijtimoiy integratsiyani ta'minlashda ham ko'rinadi. Kasal bolalar uchun ta'limning asosiy afzalliklari: Sog'liqni yaxshilash: Ta'lim, bolaning umumiy rivojlanishini va ruhiy holatini yaxshilashga yordam beradi. Psixologik qo'llab-quvvatlash: Bolalar kasallikni engish uchun psixologik yordam olishadi va o'zlarini jamiyatning bir qismi sifatida his qilishadi. Samarali davolash: Ta'lim va davolashning integratsiyasi kasal bolalarning samarali davolanishiga yordam beradi, chunki o'quv jarayoni ruhiy va psixologik holatni yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa

Gaspital pedagogikasining tibbiy pedagogik ijtimoiy modeli bolalar uchun sog'liq holatiga qarab ta'lim berishning samarali usulidir. U nafaqat bilim olishni, balki bolalar uchun ijtimoiy integratsiya, psixologik yordam va sog'liqni yaxshilashni o'z ichiga oladi. Bu model bolalarga ularning sog'liq holatidan qat'iy nazar, hayotdan zavq olish va o'zlarini jamiyatning bir qismi sifatida his qilish imkoniyatini beradi. Gaspital pedagogikasining rivojlanishi va samarali ishlashi ta'lim tizimi va tibbiyot sohalaridagi hamkorlikka asoslanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar/Используемая литература/References:

1. Abdullaev, A. (2015). Pedagogika asoslari. Tashkent: O'qituvchi nashriyoti.
2. Karimov, I. (2012). Sog'liqni saqlashda pedagogik yondashuvlar. Toshkent: Fan nashriyoti.
3. Nurullayev, R. (2017). Gaspital pedagogikasi va uning ijtimoiy roli. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
4. Turaeva, S. (2018). Pedagogik psixologiya. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
5. Mahmudova, D. (2016). Bolalar psixologiyasi va pedagogikasi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
6. Mirzaeva, G. (2019). Pedagogik tizimlarda ijtimoiy va tibbiy yondashuvlar. Toshkent: O'zbekiston pedagogika akademiyasi nashriyoti.